

ਜੇ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਵੰਡ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ HUF ਸੰਪਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧੀ ਦੇ ਜਨਮ 'ਤੇ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੇ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ HUF ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸਦੀ ਸਥਿਤੀ HUF ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਪਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਉਸ ਦੇ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਧੀ ਵਾਲੇ HUF ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੀ ਵੰਡ, ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਸਲਾਨਾ ਰਿਫੰਡ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 2 ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ।

ਐਸ.ਸੀ.ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
ਮਹਿਕ

ਜੀਐਸ ਸਿੰਘਵੀ ਅਤੇ ਐਮਐਲ ਸਿੰਘਲ ਜੇ.ਜੇ.

ਉੱਤਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

1989 ਦੇ ਐਲਆਰਏ ਨੰਬਰ 85

19 ਅਗਸਤ, 1997

ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894-S.11 - ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਅਵਾਰਡ - ਕੁਲੈਕਟਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ - ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਪੰਜ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(2) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ। ਉਹ ਸੈਕਸ਼ਨ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ qua s.11(1) ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦਾ, ਤਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਹੋਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 11(2) ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਤਾਂ ਹੀ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ, ਜੋ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ। ਅਖੌਤੀ ਸਮਝੌਤਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਪੰਜ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ

ਸਮਝੌਤੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਪਰਾ 17)

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950-ਆਰਟਸ.166(2)(3)-ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਦੇ ਨਿਯਮ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਕੱਤਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ-ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਨਹੀਂ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪਵਿੱਤਰਤਾ- ਇਹ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦਾ ਤਰਜਮਾ ਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ।

ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ.

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿਜ਼ਨਸ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਤਤਕਾਲੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1986 ਦੇ ਅਖੌਤੀ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਸਕਦੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਖੌਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

(ਪਰਾ ੮)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਸੁਲਝੇ ਹੋਏ ਸਿਧਾਂਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ/ਮੰਤਰੀ-ਸਬੰਧਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ.

(ਪਰਾ 12)

ਆਰ ਐਲ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜੇਸ਼ ਗਰਗ, ਵਕੀਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਜੀ.ਐਸ.ਗਰੇਵਾਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਰੁਪਿੰਦਰ ਖੋਸਲਾ, ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਪੰਜਾਬ, ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਜੀ.ਐਸ.ਸਿੰਘਵੀ, ਜੇ.

(1) ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲਾ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਅਤੇ ਸਭ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਸਾਲ 1982 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਸਵਾਈਐਲ ਨਹਿਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ (ਪੰਜਾਬ) ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਸ ਐਕੁਆਇਰ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, 'ਐਕਟ') ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਵਾਲਾ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਰੋਪੜ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਾਧੇ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਨੇ ਨਿਯਮਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਿੱਟ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਲੰਬਿਤ ਸਨ।

(3) ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵੀ

ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਲੰਬਿਤ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1986 ਨੂੰ ਸਤਲੁਜ ਯਮੁਨਾ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਬਾਰੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਕਥਿਤ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆ ਸਨ। ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਅਜਿਹੇ 15 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 6 ਅਕਤੂਬਰ, 1988 ਦੇ ਇੱਕ ਆਮ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨ।

(4) ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ ਐਲ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜੇਸ਼ ਗਰਗ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖਿਆ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। 27 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1986 ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ

ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਐਸ.ਵਾਈ.ਐਲ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ 'ਐਕਟ' ਦੀ ਧਾਰਾ 11(2) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਮਝੌਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਲਿਖਤ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1986 ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ 'ਤੇ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕ੍ਰੈਡਿਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਲਾਭ ਕਿਉਂ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ: -

- (1) ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਐਂਗਲੋ ਅਫਗਾਨ ਏਜੰਸੀਆਂ ਆਦਿ (1) /
- (2) ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕੋਦਰੀ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (2)
- (3) ਰਾਮ ਮੋਹਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ (3)

ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਵਾਰਡ ਦੇਣਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਐਕਟ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕ੍ਰੈਡਿਟਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ/ਸੋਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਅਵਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਵਿੱਚ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕ੍ਰੈਡਿਟਰ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਵੀ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਵਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਉੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਅਖੌਤੀ ਸਮਝੌਤਾ/ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(2) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਮਝੌਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਅਖੌਤੀ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਅਖੌਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸੀ।

- (1) ਏਆਈਆਰ 1968 ਐਸਸੀ 718
- (2) ਏਆਈਆਰ 1985 ਐਸਸੀ 1576
- (3) ਏਆਈਆਰ 1987 ਦਿੱਲੀ 130

ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ। ਸਿੱਖਿਅਕ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਵੀ ਵਿਤਕਰੇ ਸਬੰਧੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1986 ਤੱਕ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਆਧੀਨ ਹਨ।

(5) / ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਐਸਵਾਈਐਲ ਐਕਸ਼ਨ ਮੋਰਚਾ ਕਮੇਟੀ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ AnnexureFP2 ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਅੰਗ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਐਕਸ਼ਨ

ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਕਮੇਟੀ। ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬੰਦੋਬਸਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਐਬਸਟਰੈਕਟ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ: -

“SYL ਨਹਿਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ: -

1. ਸਿੰਜਾਈ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇੱਕ ਲੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ।
2. ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਮਿੰਨੀ ਬੱਸ ਰੂਟ ਜਾਂ ਲਾਭਦਾਇਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ।
3. ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਮਕਾਨਾਂ, ਦਰੱਖਤਾਂ, ਜ਼ਮੀਨਦੋਜ ਪਾਈਪ ਲਾਈਨਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
4. ਜੇਕਰ ਮਾਲਕ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਦੇ ਕਨਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ।
5. ਦੀਆਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।
6. ਮੋਹਾਲੀ ਵਿਖੇ 20 ਪਲਾਟ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤਾਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ। ਮੋਰਿੰਡਾ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ ਵਿਖੇ ਉਪਲਬਧ ਪਲਾਟ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।
7. ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਕਨੈਕਸ਼ਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।
8. ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਇੱਕ ਕਿਸ਼ਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਕਮੇਟੀ ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੈ ਕਿ ਐਸਵਾਈਐਲ ਨਹਿਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।”

(6) ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਖੌਤੀ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਇੰਚਾਰਜ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸਬੰਧਿਤ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਸਕੱਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਿਜ਼ਨਸ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਤਹਿਤ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(7) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਲਈ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ 1947 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। 26 ਜਨਵਰੀ, 1950 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਵ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਸਾਲ 1953, 1969 ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਧਾਰਾ 166(2) ਅਤੇ (3) ਦੇ ਤਹਿਤ 1985, 1990 ਅਤੇ 1992। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸਾਲ 1985 ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਢੁਕਵੇਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 8 ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਬਣਾਏ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਯੰਤਰ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਨਿਯਮ 9 ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਰ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਲਿਖਤ 'ਤੇ ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਵਪੀਕ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ; ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ, ਉਪ ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਇੱਕ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਸਨੂੰ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਦਸਤਖਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਾਧਨ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ 17 ਜੁਲਾਈ, 1964 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਿਯਮ 4 ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ

ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਪੋਰਟ-ਫੋਲੀਓ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਜਾ ਕੌਸਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਣ। ਨਿਯਮ 11 ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਕੇਸ ਇੰਚਾਰਜ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਜਾਣ। ਨਿਯਮ 5 ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਕੇਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਭਾਗ II ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੌਸਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਨਿਯਮ II ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਉਦੋਂ ਹੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਕੋਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਅਸਧਾਰਨ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਤੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 6 ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮੰਤਰੀ-ਇੰਚਾਰਜ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਿਯਮ 7 ਨੂੰ ਨਿਯਮ 7(1) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (a) ਅਤੇ (b) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਿਯਮ 10 ਤੋਂ 20 ਕੌਸਲ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਨਿਯਮ 18 ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਤਰੀ-ਇੰਚਾਰਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਨਿਯਮ 28 ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਨਿਯਮ 31 ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿੱਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 32 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਸਥਾਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਵਿਭਾਗ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੇਸ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹੀ ਕੇਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੇਗਾ।

(8) ਰੂਲਜ਼ ਆਫ਼ ਬਿਜ਼ਨਸ ਦੇ ਫੋਰੈਸਟਿਡ ਸਰਵੇਖਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਤਤਕਾਲੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1986 ਦੇ ਅਖੌਤੀ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਆਈਰਿਸ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਸਕਦੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਖੌਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ/ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਰਤ।

(9) ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (4) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ:-

"ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਪੈਪਸੂ ਦੇ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੰਨ ਲਵਾਂਗੇ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜੋ ਕਿ ਇਕੱਲੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮਾਲ ਸਕੱਤਰ ਦਾ ਆਦੇਸ਼, ਟੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਸੀ।

xx xx xx xx xx

ਇਸ ਲਈ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਸਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ? ਸਿਰਫ਼ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਕੁਝ ਲਿਖਣਾ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸਲੇਟ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਆਰਡਰ ਉਸ ਨੇ ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਲਾ ਦੇ cl(1) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। 166 ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਕੋਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮਾਲ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਰਸਮੀ ਆਦੇਸ਼ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮਾਮਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਰਿਹਾ* ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਜਾਂ ਮਿੰਟਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਕਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ

ਤਾਜ਼ਾ ਲਿਖ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਰਾਜ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਇੱਕ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਪਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਪ੍ਰੈਸੂ ਦੇ ਰਾਜਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(4) ਏਆਈਆਰ 11461 ਐਸਸੀ 395

ਰਾਜਪ੍ਰਮੁੱਖ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰਾਜ ਜਾਂ ਇੱਥੇ ਰਾਜਪ੍ਰਮੁੱਖ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮੰਤਰੀ ਇੱਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁਖੀ, ਰਾਜਪਾਲ ਜਾਂ ਰਾਜਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਲਾਹ ਨੂੰ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਵੀ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਰੇ, ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਮੁਖੀ, ਦਰਅਸਲ, ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ 'ਹੁਕਮ' ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਲਈ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

(10) ਕੇਦਾਰ ਨਾਥ ਬਹਿਲ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (5) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਸਲੂਕ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 13 ਫਰਵਰੀ, 1958 ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਪੱਕਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਦਰਜ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਮੂਲ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ: -

"ਅਤਾਨਿਰੇਟ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ 13 ਅਕਤੂਬਰ, 1958 ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹੁਕਮ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ।"

(11) ਗੁਤਾਬ ਰਾਓ/ਕੇਸ਼ਵ ਰਾਓ ਪਾਟਿਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ, (6) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪੱਤਰ ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨਲ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ 12 ਜੁਲਾਈ, 1993 ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਗਈ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਐਕਵਾਇਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਾ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ: -

"ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 166 (1) ਅਤੇ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(5) ਏਆਈਆਰ 1979 ਐਸਸੀ 220

(6) JT 1995(9) SC 12

ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅੰਤਿਮ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

(12) ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ/ਮੰਤਰੀ-ਇੰਚਾਰਜ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨੁਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ।

(13) ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਖੌਤੀ ਨਿਪਟਾਰੇ/ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਪਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(14) ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੋਣ ਤੋਂ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 299 ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਤੇ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਗਵਰਨਰ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। Annexure P2 ਨੂੰ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(15) ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਤਕਾਲੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੁਝ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਨੁਬੰਧ P2 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸਨੂੰ ਸਮਝੌਤਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇੱਕ ਲੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ।

(16) ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ Annexure P2 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਹਿਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਖੌਤੀ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰੁ. ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਿੰਜਾਈ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਇੱਕ ਲੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਸ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਅਖੌਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਦੂਜੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇੱਕ ਲੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਸੀ

ਪੋਸ਼ਣਾ ਕਰੇ ਕਿ ਅਖੌਤੀ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਹਨ, ਤਾਂ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪੱਖਪਾਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਥਾਲ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(17) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(2) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ। ਉਹ ਸੈਕਸ਼ਨ ਗੈਰ-ਰੋਧਕ ਧਾਰਾ qua ਸੈਕਸ਼ਨ 11(1) ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ, ਫਿਰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਹੋਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 11(2) ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਤਾਂ ਹੀ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ, ਜੋ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ। ਨਾਮੀ ਸਮਝੌਤਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਪੰਜ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਮਾਮਲੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਮਿੰਨੀ ਬੱਸ ਰੂਟ ਪਰਮਿਟ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਂ ਮੋਹਾਲੀ ਵਿਖੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਜਿਹੇ ਡਾਕ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਪਰੀ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ Annexure P2 'ਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਵਜੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(18) ਵਿਤਕਰੇ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਾਫੀ ਆਕਰਸ਼ਕ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ-ਪਹਿਲੀ ਲਾਲਚ ਵਿੱਚ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ 100000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਾ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਲੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ। ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਭੇਦਭਾਵ ਜਾਂ ਸੱਤਾ ਦੀ ਆਪਹੁਦਰੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨੀ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਦਰਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪਏ ਬੋਝ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਕੀ ਕਹੀਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਖੌਤੀ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਵਾਧੇ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹਨ।

(19) ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਖ਼ਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

J.ਸ਼੍ਰੀਵੀਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਹਿਕ

Uttam Singh & others v. State of Punjab & another, 422
(G.S. Singhvi, J.)
